

Kendelse

afsagt den 6. februar 2018

Sag nr. 2017-80-0032

[Klager]

mod

FORSKERforum

[Klager] har klaget til Pressenævnet over artiklen *"Forvreden fremstilling af klimaproblem"* bragt den 28. september 2017 i FORSKERforum nr. 308, oktober 2017, fordi han mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har klaget over, at artiklen indeholder krænkende og forkerte oplysninger om ham, og at oplysningerne ikke blev forelagt ham inden offentliggørelsen.

1 Sagsfremstilling

FORSKERforum bragte den 28. september 2017 i tidsskriftet FORSKERforum nr. 308, oktober 2017 en række artikler om klimaforandringer på forsiden og inde i tidsskriftet på side 16-19. Den påklagede artikel *"Forvreden fremstilling af klimaproblem"* blev bragt på side 18 og 19.

Af forsيدةartiklen *"Konsensus: 'De 97 procent'"* fremgik blandt andet:

"Ikke overraskende stod der to fronter med klimaforskere på den ene side og klima-benægttere på den anden – og til de sidste hører præsident Trumps stab.

[...]

"Problemet er, at det foregives, at man stiller uenige videnskabsfolk over for hinanden med lige gyldige vurderinger. Men 95-97 pct. af klimaforskerne mener altså, at en stor del af klimaforandringerne er menneskeskabte. Og så er det jo helt skævt at give de 3 pct. samme vægtning. Dermed tror almindelige mennesker, at der er stor uenighed om klimaforskere om spørgsmålet – og dermed at klima-forandringer måske ikke er menneskeskabte...", siger professor og klimaforsker [Person A].

[...] Og derfor bør forskerverdenen og medierne tage disse 95-97 pct. alvorligt", siger [Person A] som kommentar til den amerikanske hurricane-debat og til et dansk eksempel på en forvreden historie, som FORSKERforum har forelagt hende.

SE SIDE 16-19.”

Inde i tidsskriftet på side 16 var artiklen ”*KONSENSUS: 97 pct. klimaforskere enige*” bragt. Artiklen havde underrubrikken:

”- resten er fiflet videnskab. Men det er et dilemma for mediernes alsidighedsregler, for hvordan vægtes og omtales de resterende tre pct.”

Af selve artiklen fremgik blandt andet:

[...]

Oveni peger andre studier på, at enigheden stiger, jo større klima-faglige kompetencer forskerne har inden for klimaforskning: Graden af enighed stiger i takt med ekspertisen (Cook 2016, SE ABSTRACT I BOX). Så nogle mener ligefrem, at enigheden blandt fageksperter er 99% (Nuccitelli 2017).

Fejl i skeptiker-papers

Nu viser et supplerende studie af de tre procent klimabenægtende forskningsartikler tilmed, at de er udtryk for dårlig, fiflet videnskab, behæftet med fejl og ofte en afspejling af forfatterens (politiske) ideologi. Det konstaterer den amerikanske klimaforsker Katharine Hayhoe's forskerhold, som har gennemgået 38 skeptiske artikler fra det seneste årti [...]

Mere politik end videnskab

Forskerholdet konstaterer, at meget af 3%' s-forskningen er mere politik end videnskab, fordi forskerne bag på forhånd har besluttet deres resultat. Der regnes baglæns, så forsknings-resultater passer til deres politiske ideologi: “*Og når de så bliver konfronteret med, at deres 'forskning' ikke holder, er det meget nemmere for dem at påstå, at deres videnskab bliver 'undertrykt' (af 'medier, politisk korrekthed' e. a.)*.”

På side 17 var artiklen ”*USA: Årsagen til vilde hurricanes?*” bragt. Heraf fremgik blandt andet:

”Nej, klimaforandringer udløste ikke de store hurricanes Harvey eller Irma. Men der er konsensus blandt klimaforskere om, at effekterne af klimaforandringerne – forhøjet vandstand og varmere havvand - forstørrer effekten af orkaner og gør storme langt mere destruktive end tidligere.

Sådan opsummerede CNN den amerikanske debat om orkaner og oversvømmelser i USA.

[...]”

Nederst på side 17 blev der henvist til næste side, hvor *den påklagede artikel ”Forvreden fremstilling af klimaproblem*” var bragt på side 18 til 19. Af den påklagede artikel fremgik blandt andet følgende:

”Det er eksempel på en helt forvreden forsidehistorie, når Kristeligt Dagblad konkluderer, at 'forskere er uenige', ved at sætte vurderinger fra en rumforsker, der er kendt klimaskeptiker, over for en meteorolog, som er ekspert i klima,” siger professor og klimaforsker [Person A]. [Person A] kommenterer Kristeligt Dagblads forside-artikel ”Forskere uenige: Er orkanerne vores egen skyld?” (12. sept.). Journalisten spurgte efter orkanerne Harvey og Irmas hærgen i USA: ”Er disse dages voldsomme orkaners hærgen relateret til de generelle klimaforandringer - og er de vores egen skyld?”

[Person A] siger om forsideartiklens set-up: ”Det er meget uansvarligt at tage en sample på to, hvoraf den ene er kendt som klimaskeptiker, og så konkludere en splittelse! Det er ikke seriøs information af læserne, men derimod farligt for den offentlige forståelse af klimaspørgsmål, når folk ikke gøres klogere på, om klimaforandringer forøger orkaners intensitet.”

[...]

FNs klimapanel: 95 pct. s sikkerhed

[Person A] mener, at Kristeligt Dagblad i den konkrete forsideartikel forsømte den research, der kunne have givet en mere retvisende vinkling og en anden selektion af forskere/ eksperter til forsidehistorien: ”Kristeligt Dagblad foregiver, at man stiller uenige videnskabsfolk med lige gyldige vurderinger over for hinanden.”

[...]

Hun mener, at forskerverdenens vurderinger er vigtige for samfundets forståelse af klimaspørgsmål og for samfundets prioriteringer i klimaspørgsmål. Derfor er det en meget vigtig markering, når 95-97 pct. af alle klimaforskere er enige i, at klimaforandringer er menneskeskabte.

Men Kristeligt Dagblads forsideartikel giver ikke serviceoplysningen om de 97 pct.s konsensus blandt klimaforskerne.

[...]

[Person A]: Kristeligt Dagblad skævvrider

[...]

Artiklen spurgte til orkaners sammenhæng med de globale klimaforandringer, men klimaintresserede ved, at der indlejret i den problematik ligger spørgsmålet om, hvorvidt klimaforandringerne er menneskeskabt - hvilket 97 pct. af klimaforskerne er enige i - og dermed også, om der kan/skal gøres noget ved det problem.

Det var også centralt i orkan-debatten i USA. Her påstår klimaskeptikere, at orkaner ikke er et produkt eller er forværret af menneskeskabt global opvarmning.

Omvendt mener forskere og miljøfaglige journalister, at det er helt forvredet at tillægge skeptikernes bagatellisering nogen værdi, fordi deres synspunkt er ikke fagligt funderet.

[...]”

Artiklen fortsatte på side 19, hvor der øverst i højre hjørne var indsat en faksimile af Kristeligt Dagblads forsideartikel ”Forskere uenige: Er orkanerne vores egen skyld?” bragt den 12. september 2017.

Den påklagede artikel fortsatte med følgende:

"[Person A]: [Klager] har snæver fag-ekspertise

"Det er da heldigvis også sådan, at der mange steder i medierne er stor respekt for forskeres vurdering af klimaspørgsmålet efter klimatopmødet" siger hun.

"Men Kristeligt Dagblads forsideartikel er et eksempel på, at der fortsat er helt misforståede fremstillingsformer", mener hun. "[Klager] er fysiker og har en snæver fag-ekspertise i Solen. Men klimavurderinger er et ekstremt komplekst område, hvor man skal se hele systemet: Drivhusgasser, Solen, skylag, islag, havstrømme, havplanter osv. Og man kan ikke bare isolere et element og generalisere ud fra det".

"Forsideartiklen er formentlig udtryk for, at medier i dag ikke har fagfolk til at dække stoffet, men generalister, som ikke har fagviden og derfor bare præsenterer forskellige synspunkter, og så kan læserne jo selv dømme. Men det er også udtryk for en mangel på respekt for fagviden, når man stiller en professor, hvis fagområde er meteorologi (studiet af vejr og klima), op overfor en atomfysiker med ekspertise i Solen og konkluderer, at forskningssamfund er uenige om, hvorvidt klimaforandringer påvirker orkanernes styrke eller ej."

"Ligesom en læge ikke bare er en læge, for hvis du har hjerteproblemer, er der jo forskel på en kardiolog og en psykiater. Jeg vil ikke give [Klager] mundkurv på, men hans ekspertise ligger ikke i vejrfænomener som orkaner" siger [Person A]."

På side 19 var derudover indsat en grå tekstboks med overskriften *"KD's redaktionschef: 'Ikke total enighed blandt forskere'"* med følgende indhold:

"På Kristeligt Dagblad (KD) afviser redaktionschef [Person B] (pr. e-mail) kritikken af, at kilderne er forvredne: "Kritikken af artiklen skyder ved siden af. Artiklen handlede ikke om, hvorvidt klimaforandringer er menneskeskabte eller ej. Den handlede om, hvorvidt der er sikkerhed for, at de orkaner, vi hører meget om, skyldes klimaforandringer".

Redaktionschefen vil ikke tage stilling til forsideartiklens udvalg af kilder i forhold til 97-3-problematikken.

"Artiklen problematiserer ikke menneskeskabte klimaforandringer.

Den afspejler derimod en debat, der i de dage, da vi bragte artiklen, optrådte overalt i mediebilledet herhjemme og i udlandet, om hvorvidt orkanerne direkte skyldes klimaforandringer. På det punkt er der ikke total enighed."

KD's redaktionschef: 'Polemik

Redaktionschefen vil ikke anerkende, at [Klager] hører til klimaskeptikerne, og at det burde være indgået i Kristeligt Dagblads prioritering af kilder: "[Klager] bidrog med model beregninger over fremtidens klima til den seneste rapport fra FN's klimapanel. Og hans vidensområder på DTU's hjemmeside præsenteres med blandt andet ordet 'klima'. Af samme hjemmeside fremgår desuden, at han er forfatter til flere videnskabelige artikler om klima". At kalde [Klager] 'klimaskeptiker' er polemik som jeg ikke kan gå ind på.

"Hvorfor bragte forsideartiklen ikke den serviceoplysning, at 97 pct. af klimaforskere er enige om, at den globale opvarmning er menneskeskabt?"

”Igen: Der er tale om en forfejlet kritik af artiklen. Den handler ikke om, hvorvidt klimaforandringer er menneskeskabte eller ej. Den handler om, hvorvidt der blandt forskere er sikkerhed for, at de orkaner, vi hører meget om, skyldes global opvarmning.”

FORSKERforum spurgte også redaktionschefen, om Kristeligt Dagblad har en redaktionel politik, hvad angår journalistisk prioritering i 97-3-problematikken. Det svarer han ikke på.”

Et andet medies efterfølgende omtale

Kristeligt Dagblad bragte den 9. oktober 2017 artiklen ”*Er klimaforskningen den nye inkquisition?*” med underrubrikken:

”Klimaforskningen og debatten om den er blevet så politisk, at fakta fordrejes, og skeptikerne holdes nede, siger flere klimaforskere. Men hvor meget taletid er det rimeligt, at det spinkle mindretal skal have, lyder modsvaret.”

Af artiklen fremgik blandt andet:

”Forleden flød bægeret over for [Klager].

Endnu en gang blev han miskrediteret som klimaforsker, fordi han ikke ”fulgte partilinen”, men sagde det, hans egen forskning viser: At de voldsomme orkaner for nylig - og voldsomme orkaner i det hele taget - ikke er et resultat af eller et bevis på de generelle klimaforandringer. [...]

[Person A] er da også overrasket og ærgerlig over, at artiklen i FORSKERforum [*Den påklagede artikel ”Forvreden fremstilling af klimaproblem”, Pressenævnet*] har skabt en konflikt, hun ikke mener er reel. For hun har aldrig sagt, at [Klager] ikke er rigtig klimaforsker. Han er mindst lige så rigtig forsker som hende selv, hvilket hun da også gjorde journalisten bag artiklen udtrykkeligt opmærksom på. Og hun har ingen intensioner om at miskreditere eller undertrykke dem, der har en anden holdning end hende.”

[Klager]s klage er den 9. oktober 2017 modtaget i Pressenævnet.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

God presseskik

Korrekt information og forelæggelse

[Klager] har anført, at artiklen ”*Kritik af publicistpris: ’Skadelig for videnskaben’*” indeholder oplysninger, der er krænkende og faktisk forkerte, uden at oplysningerne først blev efterprøvet ved forelæggelse for ham, så han havde mulighed for at korrigere de ukorrekte oplysninger.

[Klager] har indledningsvist henvist til sin faglige baggrund og ansættelser fra 1991 til i dag som blandt andet forskningslektor på Niels Bohr Institutet og Danmarks Grundforskningsfonds Center for Jordens Klima og Biogeokemiske Kredsløb. Fra 2003 og frem til dag har han været ansat som seniorforsker på Dansk Rumforskningsinstitut, som siden blev til DTU Space. Her har han blandt andet arbejdet med processer i Jordens atmosfære, som er relevante for aerosol- og skydannelse, samt med udvikling og anvendelser af den ovennævnte Earth System model (kaldet DCESS-modellen) til klimastudier. Han har anført, at han har mere end 20 års erfaring med klimaforskning og en bred undervisningserfaring inden for meteorologi og jordens klimasystem. Opståen og udvikling af orkaner indgår i flere af hans kurser, og hans forskning er publiceret i førende og anerkendte faglige tidsskrifter som Nature Geoscience og Geophysical Research Letters, ligesom hans resultater indgår i de nyeste rapporter fra FN's klimapanel.

På baggrund af sin faglige baggrund finder [Klager], at man ikke kan stille spørgsmål ved hans faglige forudsætninger som klimaforsker.

- Udsagnene ”klimaskeptiker” og ”rumforsker”

[Klager] har anført, at udsagnet ”klimaskeptiker” er udokumenteret, ukorrekt og særligt krænkende i sammenhængen i følgende udsagn fra artiklen:

”Her påstår klimaskeptikere [...] Omvendt mener forskere og miljøfaglige journalister, at det er helt forvredet at tillægge skeptikernes bagatellisering nogen værdi, fordi deres synspunkt er ikke fagligt funderet”

Han har også herudover anført, at det i konteksten, som artiklen er bragt i, er krænkende og agtelsesforringende, at han i det første afsnit omtales som ”en rumforsker, der er kendt klimaskeptiker” og i samme afsnit modstilles med ”en meteorolog, som er ekspert i klima” og ”klimaforsker [Person A]”.

- [Person A]s udsagn

[Klager] har anført, at det er krænkende, når [Person A] citeres for, at hans udtalelser til Kristeligt Dagblad beskrives som ”ikke seriøs information af læserne”, og når hans medvirken ligefrem beskrives som ”farligt for den offentlige forståelse af klimaspørgsmål”. Det er her en skærpene omstændighed, at der ikke i artiklen føres bevis for, at hans udtalelser til Kristeligt Dagblad ikke er korrekte.

Det er også faktisk forkert, når [Person A] anfører, at han kun har ”en snæver fagekspertise i Solen.” Eftersom hans faglige ekspertise netop er jordens biogeokemiske kredsløb, som kobler de forskellige dele af klimasystemet, giver det et misvisende indtryk af hans faglighed, når det modstilles med udsagnet: ”Men klimavurderinger er et ekstremt komplekst område, hvor man skal se på hele systemet: Drivhusgasser, Solen, skylag, islag,

havstrømme, havplanter osv. Og man kan ikke bare isolere et element og generalisere ud fra det”.

Med samme argumentation er det derfor også krænkende, når [Person A] citeres for, at det er ”... udtryk for en mangel på respekt for fagviden, når man stiller en professor, hvis fagområde er meteorologi (studiet af vejr og klima), op overfor en atomfysiker med ekspertise i Solen og konkluderer, at forskningssamfund er uenige om, hvorvidt klimaforandringer påvirker orkanernes styrke eller ej”, ligesom det er krænkende, når hun citeres for, at “[...] hans ekspertise ligger ikke i vejrphenomener som orkaner.”

[Klager] har til støtte for klagen henvist til artiklen ”*Er klimaforskningen den nye inkquisition?*” bragt den 9. oktober 2017 i Kristeligt Dagblad. I artiklen foreholdes [Person A] citaterne, som FORSKERforum har bragt i den påklagede artikel. Følgende fremgår af Kristeligt Dagblads artikel:

”[Person A] er da også overrasket og ærgerlig over, at artiklen i FORSKERforum har skabt en konflikt, hun ikke mener er reel. For hun har aldrig sagt, at [Klager] ikke er rigtig klimaforsker. Han er mindst lige så rigtig forsker som hende selv, hvilket hun da også gjorde journalisten bag artiklen udtrykkeligt opmærksom på. Og hun har ingen intensioner om at miskreditere eller undertrykke dem, der har en anden holdning end hende.”

[Person A]s udtalelse til Kristeligt Dagblad viser, at hun ikke stiller spørgsmålstegn ved [Klager]s faglige forudsætninger som klimaforsker, og hendes udtalelser tyder også kraftigt på, at FORSKERforum har skrevet nogle af de krænkende udsagn om [Klager] på trods af, at FORSKERforums journalist af [Person A] var gjort opmærksom på, at de ikke var korrekte.

- Udsagn vedrørende ”de tre procent klimabenægtere”

[Klager] har anført, at den omstændighed, at den påklagede artikel ”*Forvreden fremstilling af klimaproblem*” er bragt i sammenhæng med forsideartiklen og de øvrige artikler på side 16 og 17, betyder, at omtalen af ham bliver yderligere krænkende og forkert. FORSKERforum annoncerer allerede på forsiden, at der inde i bladet kommer et ”*dansk eksempel på en helt forvreden historie*”, hvorefter læseren på side 18 og 19 introduceres til artiklen ”*Forskere uenige: Er orkanerne vores egen skyld?*” bragt den 12. september 2017 i Kristeligt Dagblad, hvor [Klager] er hovedkilde. Læseren kan herved ikke konkludere andet end, at [Klager] må tilhøre ”*en gennemført uredelig tre procent gruppe af »klimabenægtere«*”, der bedriver ”*dårlig, fiflet videnskab, behæftet med fejl og ofte en afspejling af forfatterens (politiske) ideologi*”.

[Klager] har i den forbindelse blandt andet fremhævet følgende udsagn fra artiklen ”*KONSENSUS: 97 pct. klimaforskere enige*” på side 16:

”*97 pct. klimaforskere enige – resten er fiflet videnskab*”

Og

”de tre procent klimabenægtende forskningsartikler ... er udtryk for dårlig, fiflet videnskab, behæftet med fejl og ofte en afspejling af forfatterens (politiske) ideologi”

Og

”meget af 3%'s-forskningen er mere politik end videnskab, fordi forskerne bag på forhånd har besluttet deres resultat. Der regnes baglæns, så forskningsresultater passer til deres politiske ideologi.”

2.2 FORSKERforums synspunkter

God presseskik

Korrekt information og forelæggelse

FORSKERforum har afvist, at god presseskik er tilsidesat.

- Udsagnene ”klimaskeptiker” og ”rumforsker”

FORSKERforum har anført, at det er en faktisk og almen kendt oplysning, at [Klager] er, hvad der populært betegnes under betegnelsen ”klimaskeptiker”. FORSKERforum har i den forbindelse blandt andet henvist til artiklen *»Klimaskeptikeren« møder »klimaalarmisten«* bragt den 13. oktober 2013 på Berlingskes hjemmeside b.dk, hvoraf følgende blandt andet fremgår:

”[Klager], har du noget imod at blive kaldt for klimaskeptiker?”

»Det er ikke et ord, jeg selv bruger. Men jeg er vant til, at det bliver brugt om mig. Jeg kalder heller ikke dem, der mener noget andet for alarmister. Jeg vil hellere kalde mig selv for klimarealist.«”

FORSKERforum har derudover anført, at artiklens fokus ikke var en kritik af [Klager]s kvalifikationer og har henvist til, at det ikke ville være muligt at skrive populær-artikler om konflikter mellem klimaforskere, hvis man ikke må bruge samlebetegnelsen ”klimaskeptiker”.

I forhold til udsagnet ”rumforsker” har FORSKERforum henvist til, at det ikke er usædvanligt, at klimaforskere, som for eksempel [Klager], præsenteres ud fra deres særlige ekspertise, som [Person A] gør. [Klager]s særlige karakteristika er netop, at han er kendt som rum- og solforsker og for netop at have dette perspektiv på klimaspørgsmålet. Han studerer klimaet i sol-perspektiv, og hans konklusion er kendt: Der er overdreven fokus på (den menneskeskabte) opvarmning af kloden, for solens naturkraft kan have en dominerende rolle i disse års temperaturstigninger. FORSKERforum har i den relation yderligere henvist til artiklen *”Mystikken om den passive sol”* bragt den 23. januar 2009 på Berlingskes hjemmeside b.dk.

På baggrund af ovenstående anså FORSKERforum det ikke for nødvendigt at forelægge [Klager] karakteristikken ”*klimaskeptiker*” eller ”*rumforsker*” forud for offentliggørelsen.

- [Person A]s udsagn

FORSKERforum har anført, at artiklen indeholdt enkelte passager med [Person A]s karakteristik af [Klager] ud fra den almindelige forståelse af ham blandt klimaforskere, ud fra de vurderinger han er kendt for samt ud fra hans position i klimaforskermiljøet.

FORSKERforum har yderligere bemærket, at artiklen ”*Er klimaforskningen den nye inkvisition?*” bragt i Kristeligt Dagblad den 9. oktober 2017 baserer sig på Kristeligt Dagblads manipulation af [Person A]s udsagn. Kristeligt Dagblad interviewede hende ud fra en påstand om, at der i FORSKERforums artikel stod, at hun påstod, at [Klager] *ikke er rigtig klimaforsker*. Det fremgår ingen steder i den påklagede artiklen, at [Person A] skulle have kaldt [Klager] for en ”*ikke rigtig klimaforsker*”. Som dokumentation har FORSKERforum henvist til mailkorrespondance mellem [Person A] og FORSKERforum den 10. oktober 2017. [Person A] skrev blandt andet følgende til FORSKERforum:

”Når manden fra Kristeligt Dagblad fortæller mig, at jeg er citeret for at sige, at [Klager] ikke er klimaforsker, er det vel meget passende at kunne bevise, at den udtalelse har jeg taget afstand fra!”

FORSKERforum svarede herefter:

”Jamen, du er IKKE CITERET FOR AT [KLAGER] IKKE ER KLIMAFORSKER, se vedhæftede blad side 19.
Kristeligt Dagblads journalist har altså misinformeret/manipuleret dig – bør du ikke gøre indsigelse mod det?”

Over for FORSKERforum forklarer [Person A], at hun ganske rigtigt sagde til Kristeligt Dagblads journalist, at hun ikke vil kalde [Klager] for ”*ikke klimaforsker*” (i Kristeligt Dagblads fremstilling: ”*hvilket hun også gjorde journalisten bag artiklen udtrykkeligt opmærksom på*”). Hun videregav også sine kommentarer til FORSKERforum i forbindelse gennemsyn af sine citater videre til såvel Kristeligt Dagblad som [Klager].

FORSKERforum fulgte loyalt [Person A]s korrektioner fra gennemsynet af hendes citater, nemlig ved at bruge hendes formulering om, at [Klager] har ”*snæver fagekspertise*”.

- Udsagn vedrørende ”*de tre procent klimabenægtere*”

FORSKERforum har anført, at den påklagede artikel handlede om det forskningsmæssige, politiske og journalistiske dilemma i vægtningen af de 97 procent over for de 3 procent klimaforskere. Kristeligt Dagblads artikel ”*Forskere uenige: Er orkaner vores egen skyld*” af 12. september 2017 blev anvendt til at beskrive dilemmaet, idet artiklen illustrerede en forvreden vinkling, hvor to synspunkter blev sat (lige) over for hinanden. Det ene var klimakritisk (som

de 97 procent), mens modsynspunktet var klimaskeptikerens (herunder klagers, de 3 procent). Kristeligt Dagblads artikel gjorde ikke opmærksom på den kendte 97/3 positionering blandt klimaforskerne.

FORSKERforum har på denne baggrund anført, at [Person A]s underliggende udsagn om, at [Klager] tilhører de 3 procent modsat de 97 procent enige klimaforskere, er helt centralt for beskrivelse af de klimafaglige uenigheder og positioner, som er artiklens egentlige tema.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget: Martin Lavesen, Hans Peter Blicher, Lene Sarup og Marlene Borst Hansen.

God presseskik

Korrekt information og forelæggelse

[Klager] har klaget over, at artiklen ”*Forvreden fremstilling af klimaproblem*” indeholder krænkende og forkerte oplysninger om ham uden at forelægge disse forud for offentliggørelsen.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte. Det fremgår yderligere, at oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Derudover skal angreb og svar, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Det gælder i særlig grad krænkende eller skadelige udsagn, jf. punkt A.1, A.3 og A.4.

Følgende udsagn fremgik af den påklagede artikel:

”Artiklen spurgte til orkaners sammenhæng med de globale klimaforandringer, men klimainteresserede ved, at der indlejret i den problematik ligger spørgsmålet om, hvorvidt klimaforandringerne er menneskeskabt - hvilket 97 pct. af klimaforskerne er enige i - og dermed også, om der kan/skal gøres noget ved det problem. Det var også centralt i orkan-debatten i USA. Her påstår klimaskeptikere, at orkaner ikke er et produkt eller er forværret af menneskeskabt global opvarmning.”

FORSKERforum har under sagens behandling i Pressenævnet anført følgende om [Klager]:

”Han studerer klimaet i sol-perspektiv, og hans konklusion er kendt: Der er overdreven fokus på (den menneskeskabte) opvarmning af kloden, for solens naturkraft kan have en dominerende rolle i disse års temperaturstigninger.”

Derudover har [Klager] henvist Kristeligt Dagblads artikel ”*Er klimaforskningen den nye inkvitation?*” bragt den 9. oktober 2017, hvor følgende fremgik:

”Endnu en gang blev han miskrediteret som klimaforsker, fordi han ikke ”fulgte partilinjen”, men sagde det, hans egen forskning viser: At de voldsomme orkaner for nylig - og voldsomme orkaner i det hele taget - ikke er et resultat af eller et bevis på de generelle klimaforandringer.”

På baggrund af ovenstående, og eftersom [Klager] ikke over for Pressenævnet har bestridt, at hans forskningsresultater kan betragtes at tilhøre et mindretal af klimaforskere, lægger Pressenævnet til grund, at oplysningen herom ikke er ukorrekt.

- Udsagnene ”klimaskeptiker” og ”rumforsker”

[Klager] har klaget over udsagnene ”klimaskeptiker” og ”rumforsker” og har anført, at han korrekt betegnes som klimaforsker.

Pressenævnet finder, at de påklagede udsagn, hvor [Klager] betegnes som ”klimaskeptiker” og ”rumforsker” klart fremstår som FORSKERforums og kilden [Person A]s vurderinger af [Klager]. Pressenævnet udtaler ikke kritik af FORSKERforum for at bringe vurderingerne uden først at forelægge disse for [Klager]. Nævnet har lagt vægt på, at [Klager] siden 2013 har været ansat som seniorforsker på Dansk Rumforskningsinstitut (DTU Space), og at Kristeligt Dagblads kommentar om, at [Klager] ikke kunne betegnes som ”klimaskeptiker”, var medtaget i den påklagede artikel.

Nævnet udtaler således ikke kritik i forhold til udsagnene ”klimaskeptiker” og ”rumforsker”.

- [Person A]s udsagn

[Klager] har klaget over udsagn fremsat af kilden [Person A], og over at han ikke fik mulighed for at kommentere disse. Han har i den forbindelse anført, at FORSKERforum ikke har citeret [Person A] korrekt.

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at nævnet, som sagen er oplyst, ikke kan tage stilling til, om [Person A] er fejlciteret. Det bemærkes dog, at [Person A] ikke har indgivet en klage til Pressenævnet over at skulle være fejlciteret af FORSKERforum. Nævnet behandler derfor ikke dette klagepunkt.

I artiklen citeres [Person A] blandt andet for, at [Klager]s udtalelser til Kristeligt Dagblad var ”ikke seriøs information af læserne” og ”farligt for den offentlige forståelse af klimaspørgsmål”. Hun beskriver derudover blandt andet [Klager] med udsagn som ”en snæver fagekspertise i Solen.” samt “[...] hans ekspertise ligger ikke i vejrphenomener som orkaner.”

Pressenævnet finder, at FORSKERforum på tilstrækkelig vis har gjort klart for læseren, hvem der udtaler sig, og at de påklagede udsagn fremstår som kilden [Person A]s subjektive vurderinger. Pressenævnet finder dog, at [Person A]s udsagn kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for [Klager]. Udsagnene burde derfor have været forelagt forud for

artiklens offentliggørelse den 28. september 2017, således at [Klager] havde mulighed for at besvare beskyldningerne i sammenhæng med, at de blev fremsat.

Det gælder særligt i en situation, hvor kilden er faglig uenig og kunne være farvet af personlige interesser. Nævnet udtaler derfor kritik for den manglende forelæggelse. Den omstændighed, at FORSKERforum forelagde kritikken af Kristeligt Dagblads artikel for Kristeligt Dagblad og bragte dagbladets kommentarer til sidst i den påklagede artikel, kan ikke føre til et andet resultat.

- Udsagn vedrørende "de tre procent klimabenægtere"

[Klager] har anført, at den omstændighed, at den påklagede artikel er bragt i sammenhæng med tidsskriftets forsideartikel og de to artikler om klimaforandringer (på side 16 og 17), betyder, at læseren vil få opfattelse af, at han må tilhøre *"en gennemført uredelig tre procent gruppe af »klimabenægtere«*", der bedriver *"dårlig, fiflet videnskab, behæftet med fejl og ofte en afspejling af forfatterens (politiske) ideologi"*, fordi han er hovedkilde i Kristeligt Dagblads artikel.

Af tidsskriftets forsideartikel *"Konsensus: 'De 97 procent'"* fremgik blandt andet:

"Ikke overraskende stod der to fronter med klimaforskere på den ene side og klimabenægtere på den anden – og til de sidste hører præsident Trumps stab.

[...]

"Problemet er, at det foregives, at man stiller uenige videnskabsfolk over for hinanden med lige gyldige vurderinger. Men 95-97 pct. af klimaforskerne mener altså, at en stor del af klimaforandringerne er menneskeskabte. Og så er det jo helt skævt at give de 3 pct. samme vægtning. Dermed tror almindelige mennesker, at der er stor uenighed om klimaforskere om spørgsmålet – og dermed at klimaforandringer måske ikke er menneskeskabte...", siger professor og klimaforsker [Person A].

[...] Og derfor bør forskerverdenen og medierne tage disse 95-97 pct. alvorligt", siger [Person A] som kommentar til den amerikanske hurricane-debat og til et dansk eksempel på en forvreden historie, som FORSKERforum har forelagt hende.

På side 16 fremgik det herefter af artiklen *"KONSENSUS: 97 pct. klimaforskere enige"*:

Nu viser et supplerende studie af de tre procent klimabenægtende forskningsartikler tilmed, at de er udtryk for dårlig, fiflet videnskab, behæftet med fejl og ofte en afspejling af forfatterens (politiske) ideologi. Det konstaterer den amerikanske klimaforsker Katharine Hayhoes forskerhold, som har gennemgået 38 skeptiske artikler fra det seneste årti [...]

Af den påklagede artikel *"Forvreden fremstilling af klimaproblem"* (bragt på side 18-19) fremgik indledningsvis følgende:

”Det er eksempel på en helt forvreden forsidehistorie, når Kristeligt Dagblad konkluderer, at 'forskere er uenige', ved at sætte vurderinger fra en rumforsker, der er kendt klimaskeptiker, over for en meteorolog, som er ekspert i klima,” siger professor og klimaforsker [Person A]. [Person A] kommenterer Kristeligt Dagblads forsideartikel ”Forskere uenige: Er orkanerne vores egen skyld?” (12. sept.).”

Det fremgår af ovenstående, at der hersker uenighed blandt klimaforskere i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt klimaforandringer er menneskeskabte eller ej. I artiklerne bringes der udsagn fra kilder, der er kritiske over for det omtalte mindretal af klimaforskere. Kilden [Person A] retter derudover kritik mod Kristeligt Dagsblads artikel ”*Forskere uenige: Er orkanerne vores egen skyld?*”. Hendes kritik går især på, at Kristeligt Dagblad ikke gav læseren et retvisende billede af, at uenigheden blandt klimaforskere udgør 97 procent over for 3 procent.

Pressenævnet bemærker, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at afvise at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe de indholdsmæssige krav til den bragte information iagttages.

Pressenævnet finder, at FORSKERforum ikke har tilsidesat de vide rammer for redigering ved at bringe den påklagede artikel i sammenhæng med forsideartiklen og de øvrige artikler om klimaforandringer. Pressenævnet finder heller ikke grundlag for at kritisere, at FORSKERforum har bragt vurderinger fra henholdsvis kilden [Person A] og den amerikanske klimaforsker [Person C]s forskerhold, da det klart fremgår for læseren, hvem kilderne er, og hvad de er citeret for. Pressenævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at FORSKERforum forelagde kritikken af Kristeligt Dagblads artikel for Kristeligt Dagblad, og at dagbladets kommentarer til kritikken blev bragt i sammenhæng. Nævnet har også lagt vægt på, at det ikke er bestridt af [Klager], at hans forskningsresultater kan betragtes at tilhøre et mindretal af klimaforskere.

Offentliggørelse af nævnets kendelse

I medfør af medieansvarslovens § 49 pålægger Pressenævnet herefter den ansvarshavende redaktør af FORSKERforum at offentliggøre følgende til Pressenævnets logo som illustration:

”[rubrik]

Pressenævnet kritiserer FORSKERforum

[underrubrik]

Nævnet kritiserer FORSKERforum for manglende forelæggelse af kritiske udsagn.

[tekst]

I en artikel i FORSKERforum for oktober måned omtalte FORSKERforum klimaforandringer. I artiklen udtalte en klimaforsker sig kritisk om klimaforsker [Klager] ved blandt andet at udtale, at [Klager]s udtalelser til et andet medie var farligt for den offentlige forståelse af klimaspørgsmål. Klimaforskeren udtalte også, at [Klager] har en snæver fagekspertise i Solen, og at hans ekspertise ikke ligger i vejrfænomener som orkaner.

Klimaforsker [Klager] har klaget til Pressenævnet og har henvist til, at hans faglige ekspertise netop er jordens biogeokemiske kredsløb, som kobler de forskellige dele af klimasystemet.

Pressenævnet finder, at klimaforskerens udsagn kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesferringende. Nævnet udtaler derfor kritik af FORSKERforum for ikke at give [Klager] mulighed for at besvare beskyldningerne i sammenhæng med, at de blev fremsat.

Pressenævnet har pålagt os at bringe ovennævnte meddelelse. Hele kendelsen fra Pressenævnet kan læses på pressenaevnet.dk”

Offentliggørelse af nævnets kendelse skal ske snarest på de af mediets platforme, hvor den påklagede artikel har været bragt. Offentliggørelse skal ske som en selvstændig artikel, der prioriteres, f.eks. med placering på en forside i mindst et døgn efter kritikens offentliggørelse.

Endvidere skal denne artikel være offentligt tilgængelig som en selvstændig artikel i overensstemmelse med prioriteringen af den påklagede artikel, og i en periode svarende til den periode, hvor den påklagede artikel har været tilgængelig.

Endelig skal der oprettes et link med teksten ”Pressenævnet har udtalt kritik af artiklen” til nævnets kendelse ved starten af brødteksten i den påklagede artikel, hvis den fortsat er tilgængelig på hjemmesiden og ikke er ændret på de punkter, hvor nævnet har udtalt kritik.

Skrifttype og layout bør svare til den opsætning, der i øvrigt anvendes af mediet.